

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Применение дополнительных физических нагрузок в виде занятий с добровольно выбранного вида спорта и социально-психологического тренинга, уменьшают проявление негативных психических состояний и повышают устойчивость к стрессогенным факторам учебной служебной деятельности курсантов.

Ключевые слова: курсанты вузов, Фрейбургском личностный опросник (FPI), рукопашный бой, социально-психологический антистрессовый тренинг.

THE INFLUENCE OF PHYSICAL EDUCATION ON INDIVIDUAL PSYCHOLOGICAL QUALITY SYSTEM CADETS OF THE UNIVERSITY (MIA) UKRAINE.

Alex Gorpnich

Dnipropetrovsk National University. Honchar

Using the tools of physical education to achieve improvement of individual psychological characteristics of students of the university system (MOI) of Ukraine.

To determine the level of individual psychological characteristics of students we used the Freiburg personality questionnaire (FPI). The control group were students of the Polytechnic University who exercise (other than mandatory physical education classes) were received. The experimental and control group consisted of boys aged 1 year from 17 to 18 years. Results found that close to one battle and anti-stress training complex capable of improving individual psychological quality of students.

The use of additional physical activity in the form of training voluntarily chosen sport and socio-psychological training, reduce the expression of negative mental states and increase resistance to stress factors training and service activities of students.

Key words: students of universities, Freiburg personality questionnaire (FPI), dogfight, social and psychological anti-stress training.

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ СПОРТСМЕНІВ У РІЗНИХ ВИДАХ СПОРТУ

Олександр Гринь, Юрій Салямін, Роман Охріменко

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Постановка проблеми. Спортивна діяльність, забезпечує розвиток професійно важливих особистісних властивостей і повинна бути спрямована на виховання у спортсменів постійної мотивації, активної установки на довільне самовдосконалення, самовиховання, саморозвиток [2,4]. Психологічні вимоги до високого рівня функціональної підготовленості та спеціальної працездатності, особливо в умовах змагальної діяльності, безперервно збільшуються [6,7]. Все більше зростає значення контролю і корекції індивідуальних особливостей спортсмена, його психологічних можливостей, які відіграють вирішальну роль в ефективності та успішності спортивної діяльності, а також роблять значний вплив на формування та вдосконалення професійно важливих якостей [3,5].

Головною дійовою особою в спорті є спортсмен, і тренеру не байдуже, що ж рухає спортсменом в його спортивному вдосконаленні, як активізувати цей "двигун" - запускати його дію. Не знаючи особливостей мотиваційної сфери особистості спортсмена, важко готувати його до змагань, формувати у нього стійку, сильно діючу мотивацію. Тренер, який володіє інформацією про особливості мотивації свого учня, здатний допомогти спортсменові досягти найбільших результатів [1,4].

Мета роботи - дослідити формування мотиваційної сфери особистості спортсменів у різних видах спорту.

Методи та організація дослідження: В дослідженні брали участь 40 спортсменів - студентів НУФВСУ. З них: 20 - спортсмени, які займаються індивідуальними видами спорту (спортивна гімнастика, художня гімнастика, стрибки на батуті); 20 - спортсмени, які займаються командними видами спорту (баскетбол, футбол, гандбол). Вік респондентів від 17 до 21 років. Спортивна кваліфікація: кандидати в майстри спорту та майстри спорту.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

У роботі були використані наступні методики: діагностика мотиваційної структури (В. Є. Мільман), методика вивчення мотивів заняття спортом (В. І. Тропніков).

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз результатів з виявлення мотиваційних утворень за методикою «Діагностики мотиваційної структури особистості» (за В. Мільман) показав, що є певні особливості в розподілі домінуючих мотивів у спортсменів, що займаються індивідуальними видами спорту (1 група) і спортсменів, що займаються командними видами спорту (2 група) (рис. 1).

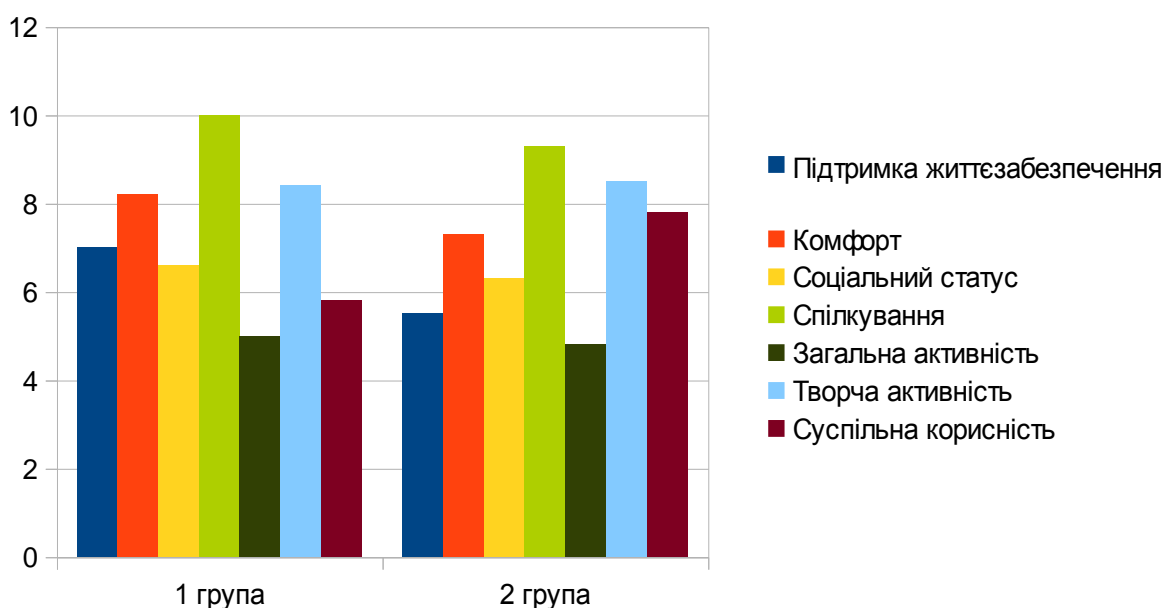

Рис.1. Порівняння середніх показників мотиваційної структури особистості серед спортсменів командних та індивідуальних видів спорту

За кожною шкалою діаграми мотиваційних профілів по кожній групі мають деякі відмінності. Цікаво, що по кожній групі в робочій і життєво забезпеченій сфері особливо виділяється мотив спілкування, що характерно для жіночої мотиваційної сфери. За показниками соціального статусу та активності у загальному мотиваційному профілі спостерігається значне невдоволення у всіх групах вибірки, а за показниками мотивів забезпечення комфорту та творчої активності в загальному життєвому профілі - задоволеність.

Дослідження показало, що існують відмінності в складових мотиваційної сфери спортсменів залежно від того, чи займаються вони індивідуальним видом спорту або командним. Аналізуючи дані можна виявити, що мотиви підтримки відіграють провідну роль у формуванні мотиваційної сфери спортсменів командних видів спорту. Це може бути пов'язано з тим, що таким спортсменам доводиться більше орієнтуватися на задоволення базових потреб своїх і своєї родини. Про це також свідчить ідеальний напрямок на робочому профілі - високий стан розвиваючих мотивів. Спортсмени, які не перебувають у шлюбі характеризуються наявністю регресивно-імпульсивного мотиваційного профілю, це відображає значну диференціацію і, можливо, конфронтацію різних мотиваційних факторів всередині загальної структури особистості.

У той же час група спортсменів займаються індивідуальними видами спорту відрізняються прогресивним мотиваційним профілем, що характеризує їх як більш

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

актуалізованих осіб з соціально спрямованої позицією. У цій групі розвиваючі мотиви перевищують над значенням підтримуючих мотивів. Характерно, що в робочому мотиваційному профілі існує деяке задоволення в області комфорту і загальної активності, а також спортсмени з таким соціальним статусом схильні більш до високих прагнень у сфері творчої активності та суспільної корисності. Така життєва позиція, безсумнівно, є творчою.

За результатами діагностики "Вивчення мотивів занять спортом» В.І. Тропнікова була підрахована ступінь вираженості у спортсмена того чи іншого мотиву або потреби (рис 2).

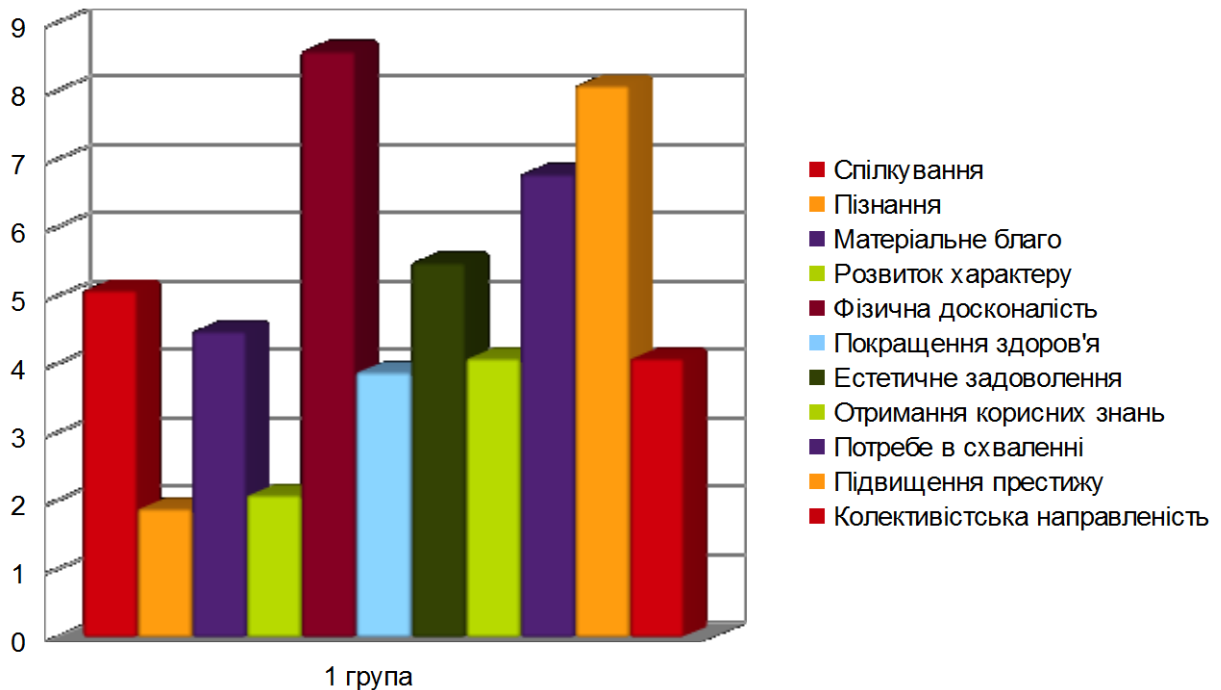

Рис.2. Середні показники мотивів заняття спортом серед спортсменів індивідуальних видів спорту

З отриманих результатів видно, що перша група випробовуваних високо оцінила мотив фізичної досконалості і мотив підвищення престижу і бажання слави.

Це свідчить про те, що спортсмени високо цінують фізичну привабливість, прагнуть до неї, і завдяки цьому посилено тренуються, а мотив підвищення престижу говорить, про те, що серед молоді, і в суспільстві в цілому високо цінуються спортивні досягнення, в силу чого самооцінка спортсменів підвищується, за рахунок визнання їх досягнень з боку однолітків, товаришів по команді і батьків.

Для спортсменів в командних видах спорту, на відміну від спортсменів індивідуальних видів спорту, притаманна колективістська направленість. Це можна пояснити специфікою виду спорту спортсменів. Для спортсменів командних видів спорту є важливим мотив спілкування, перебування в колективі, адже їх спортивна кар'єра будується в умовах команди, взаємодії з членами команди, чого не можна сказати про спортсменів, які займаються індивідуальними видами спорту.

Актуальним є і мотив - "потреба у схваленні". Так само як і для спортсменів індивідуальних видів спорту, так і для спортсменів у командних видах спорту важливо як оточуючі і значущі інші ставляться до результатів їхньої професійної діяльності та успіхам у спорті.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Виявлено, що існує прямо пропорційна залежність між показниками за шкалами: спрямованість на себе (я) і ризик, $r = 0,933$, що дозволяє зробити висновок про те, що у спортсменів рівень готовності до ризику тим вище, чим вище рівень спрямованості на себе; фізична досконалість і готовність до ризику ($r = 0,934$), що дозволяє стверджувати, що чим більше спортсмен упевнений в своїй фізичній досконалості, фізичних здібностях, тим легше він іде на ризик, тому що більш впевнений і може розраховувати на свої сили; спрямованість на спілкування і готовність до ризику ($r = -0,876$), що свідчить про те, що чим вище рівень спрямованості на спілкування, тим нижче рівень готовності до ризику. Це підтверджують середні дані спортсменів, які займаються командними видами спорту тим, що вони мають високі показники за шкалою спрямованість на спілкування і низький рівень готовності до ризику. У спортсменів в індивідуальних видах спорту виражені низька спрямованість на спілкування, високий рівень готовності до ризику і спрямованість на досягнення успіху ($r = -0,640$).

Висновки: Дослідження особливостей мотиваційної сфери у спортсменів в командних та індивідуальних видах спорту дозволяє скласти тренеру конкретне уявлення про можливості індивідуалізації роботи на основі формування мотивації з урахуванням спрямованості особистості та специфіки спортивної діяльності.

ЛИТЕРАТУРА

1. Вальсевич В.К., Лубышева Л.И., Ипатов А.А. Мотивация – как двигатель карьеры. - М.: Физкультура и спорт, 2004 - 634 с.
2. Воронов И.В. Особенности спортивной мотивации. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2007 - 479 с.
3. Ильин Е.П. Психология спорта. - СПб.: Питер, 2010 - 352 с. - (Серия «Мастера психологии»).
4. Лукашук В.И. Спортивные идеалы и спортивные интересы: историко-культурный анализ // Методология, теория и практика социологического анализа современного общества: Сб. Научных трудов. - Харьков, 2003 - С. 490-494.
5. Chelladurai, P. (1990). Leadership in sports: A review. *International Journal of Sport Psychology*, 21, 328-354.
6. Gould, D. (1988). Sport psychology: Future directions in youth sport research. In F.L. Smoll, R.A. Magill, & M.J. Ash (Eds.), *Children in sport* (3rd ed., pp. 317-344). Champaign, IL: Human Kinetics.
7. Horn, T. (1992). Leadership effectiveness in the sport domain. In T. Horn (Ed.), *Advances in sport psychology* (pp. 151-200). Champaign, IL: Human Kinetics.

АНОТАЦІЇ

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ СПОРТСМЕНІВ У РІЗНИХ ВИДАХ СПОРТУ

Олександр Гринь, Юрій Салямін, Роман Охріменко

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Досліджено особливості мотиваційної сфери у спортсменів у різних видах спорту. Показано, що є певні особливості в розподілі домінуючих мотивів у спортсменів, що займаються індивідуальними видами спорту і спортсменів, що займаються командними видами спорту. Визначені мотиваційні профілі по кожній групі спортсменів, що спеціалізуються в командних та індивідуальних видах спорту мають деякі відмінності.

Показано, що існують відмінності в складових мотиваційної сфери спортсменів залежно від того, чи займаються вони індивідуальним видом спорту або командним.

Ключові слова: Мотиваційна сфера спортсменів, спортивна діяльність, командні види спорту, індивідуальні види спорту.

ФОРМИРОВАНИЕ МОТИВАЦИОННОЙ СФЕРЫ ЛИЧНОСТИ СПОРТСМЕНОВ В РАЗЛИЧНЫХ ВИДАХ СПОРТА

Александр Гринь, Юрий Салямин, Роман Охрименко

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Исследованы особенности мотивационной сферы у спортсменов в различных видах спорта. Показано, что есть определенные особенности в распределении доминирующих мотивов у спортсменов занимающихся индивидуальными видами спорта и спортсменов, занимающихся командными видами спорта. Определены мотивационные профили по каждой группе спортсменов, специализирующихся в командных и индивидуальных видах спорта имеют некоторые отличия.

Показано, что существуют различия в составляющих мотивационной сферы спортсменов в зависимости от того, занимаются ли они индивидуальным видом спорта или командным.

Ключевые слова: Мотивационная сфера спортсменов, спортивная деятельность, командные виды спорта, индивидуальные виды спорта.

FORMATION MOTIVATIONAL SPHERE OF INDIVIDUAL ATHLETE IN VARIOUS SPORTS

Alexander Grin, Yuri Salyamin, Roman Okhrimenko

National University of Physical Education and Sport of Ukraine

The features of motivational sphere of athletes in various sports. It is shown that there are certain features in the distribution of the dominant motives in athletes involved in individual sports and athletes involved in team sports. Designated motivational profiles for each group of athletes specializing in team and individual sports have some differences.

It is shown that there are differences in the components of motivational sphere athletes depending on whether they are dealing with an individual or team sport.

Key words: Motivational field athletes, sports activities, team sports, individual sports.

СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ НА МЕЖІ XIX-XX СТ.

Тетяна Довбенко

Київський національний університет фізичного виховання і спорту України

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Наприкінці XIX – поч. XX ст., український народ був роз’єднаним і перебував під владою багатьох держав. Неоднаковий статус територій України визначав специфіку розвитку української культури в умовах сильніших або слабших утисків. Становлення і розвиток українського спортивного руху відбувався у вкрай несприятливих умовах. Австро-угорська, а пізніше польська адміністрація сприяла активному зростанню тільки розгалуженої мережі своїх спортивних клубів, військово-спортивних й поліцейсько-спортивних союзів, державних комітетів фізичного виховання і військової підготовки, форпостів – Малопольщі. Крім цього, українська громадськість старшого віку ставилась до спорту як до “варварства” та “зайвого нищення черевиків”. Тому український спорт започатковується молодими професорами, юристами, економістами, які, ознайомившись зі спортивним життям, завершили навчання у вищих школах Європи, у гімназіях Станіслава, Коломиї, Львова, Перемишля, Стрия, Тернополя. Завдяки особливим історичним відомостям того часу, Львів піднісся до загальноукраїнського значення.

На рубежі XIX – XX ст. українці намагались зберегти свій військовий дух і фізичний гарт. За влучним висловом Ю. Липи: “Від XX століття культура тіла виявилась в кількох формах організації, зближеної до загальноєвропейської “Пласт”, до загальнослов’янської “Сокіл” і своєрідної української “Січ.” Провідні тенденції розвитку спорту, в цілому та легкої атлетики, зокрема, в Україні наприкінці XIX – початку XX століття мали свої специфічні особливості. Українці творили власну історію оздоровчо-спортивного й олімпійського руху у різних державах, яким тоді належали українські землі. Визначне місце серед українських педагогів, які у своїх